

פרק ח': ביטוח זכויות עובדים בהליכי חדלות פירעון;
[3'1]

180. הגדרות

[127אנג]

בפרק זה -

"עובד" - מי שמבוטח או היה מבוטח כעובד לפי פרק ה' ;

"מעביד של עובד" - לרבות מי שהיה מעבידו ;

"שכר עבודה"¹ - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הגנת השכר, לרבות סכום שלפי כל דין רואים אותו שכר עבודה ולהוציא תגמול לפי פרק י"ב ;

פחת שכר העבודה של עובד פלוני משכר המינימום שלו הוא זכאי לפי חוק שכר מינימום, יהיה שכר העבודה שכר המינימום האמור ;

"הסכם קיבוצי" - כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, לרבות הסכם כאמור שלא הוגש לרישום ולרבות צו הרחבה לפי החוק האמור ;

"פיצויי פיטורים" - פיצויי פיטורים המגיעים מכוח חוק פיצויי פיטורים או מכוח הסכם קיבוצי ;

"קופת גמל" - כל גוף שעל פי הוראות הסכם קיבוצי, חוזה עבודה או הסכם אחר שבין העובד והמעביד ולפי הסכמתו של אותו גוף, על מעביד להעביר אליו כספים, מכספי המעביד, מכספי העובד שנוכו משכרו או מכספי שניהם, לשם צבירתן או הבטחתן של זכויות העובד הקשורות בעבודתו, בהפסקת עבודתו או בפרישתו ממנה או בביטוחו הסוציאלי (לכל אלה ייקרא להלן - תשלומים סוציאליים) ;

"חוב שכר עבודה" - לרבות סכום שנוכה משכרו של עובד שלא על פי חיקוק על מנת להעבירו לאדם שאינו קופת גמל ולא הועבר לתעודתו ;

"חוב לקופת גמל" - תשלומים סוציאליים שלא הועברו לקופת גמל ופיצויי הלנת שכר לגביהם כאמור בסעיף 19א(ב) לחוק הגנת השכר.

181. מבוטחים

[127אנד]

המבוטחים לפי פרק זה הם עובד וקופת גמל.

182. הזכות לגמלה

[127אנה]

מבוטח יהיה זכאי לגמלה לפי פרק זה אם ניתן לגבי מעבידו של העובד המבוטח אחד מאלה, לפי הענין :

¹ . כותרת פרק ח' - המילים "בהליכי חדלות פירעון" נוספו בת' 201, ת"ת 15.9.19, במקום הנוסח הקודם : "בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד". ראו גם הוראות שעה לענין פרק ח' בסעיפים 180, 182 ו-183 להלן.

² . ההגדרה "שכר עבודה" בס' 180 - בת' 30, ת"ת 1.1.99, נוספה הסייפא המתחילה במילים "פחת שכר העבודה". ר' הערות מבוא לת' 30.

בת' 201, ת"ת 15.9.19 נקבע כי בתקופה של שלוש שנים מיום התחילה תיקרא הגדרת "שכר עבודה" כך שאחרי "ולהוציא תגמול לפי פרק י"ב" יבוא "אך לא יותר מהסכום הבסיסי כפול חמש".

- (1)³ לגבי מעסיק שהוא יחיד - צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ואם נפטר המעסיק - צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון לפי החוק האמור;
- (1א)⁴ לגבי מעסיק שהוא תאגיד - צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי שבו או אחריו הורה בית המשפט על פירוק התאגיד;
- (2)⁵ צו שניתן לפי פקודת החברות לפירוק אגודה שנוסדה לפי החוק העותמאני על האגודות (להלן - אגודה עותמאנית) והוא פירוק שנעשה בידי בית המשפט או בהשגחתו;
- (3)⁶ (נמחקה);
- (4) צו לפירוק אגודה שיתופית לפי פקודת האגודות השיתופיות;
- (5)⁷ צו לפירוק עמותה שניתן לפי סעיף 49(4) לחוק העמותות.

183. שיעור הגמלה לעובד⁸

[127נו]

הגמלה שתשולם לפי פרק זה לעובד תהיה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים שמעבידו חייב לו, עד סכום שלא יעלה על הסכום הבסיסי כפול 13 לגבי כל עובד, בכפוף להוראות סעיף 189(ב) ובלבד שחוב שכר העבודה כאמור לא ישולם בעד תקופה שלפני 12 החודשים שקדמו בתכוף למועד שבו נותקו יחסי עובד ומעביד, או למועד מתן צו לפי הוראות סעיף 182, לפי המוקדם מביניהם.

- ³ ס' 182(1) בנוסח דלעיל נוסף בת' 201 ת"ת 15.9.19 במקום הנוסח הקודם שהיה: "צו הכרזה כפושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, ואם נפטר המעביד, צו ניהול העיזבון בפשיטת רגל לפי הפקודה האמורה";
- ⁴ ס' 182(1א) נוסף בת' 201, ת"ת 15.9.19. כמו כן נקבע בתיקון 201 כי בתקופה של שלוש שנים מיום התחילה המילים "שבו או אחריו הורה בית המשפט על פירוק התאגיד" - לא ייקראו.
- ⁵ ס' 182(2) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 הוחלפו המילים "לפירוק חברה, שותפות או אגודה" ב"לפירוק אגודה".
- ⁶ ס' 182(3) - נמחק בת' 201, ת"ת 15.9.19. עד המחיקה היה נוסחו: "צו לפירוק שותפות לפי פקודת השותפויות; נתפרקה שותפות בלא שנתמנה כונס נכסים או מנהל עסקים, רואים לענין פסקה (1) כל שותף כמעבידו של עובד שהשותפות העסיקה";
- ⁷ ס' 182(5) - נוסף בת' 16 בנוסח דלעיל, ת"ת - ראה הערת מבוא לת' 16.
- ⁸ סכום המקסימום לענין סעיף 183 הוא, החל ביום 1.1.14, 112,424 ש"ח (י"פ 6776, התשע"ד, עמ' 4590).
- ס' 183 - בת' 30, ת"ת 1.1.99, נוספה הסייפא המתחילה במילים "ובלבד שחוב שכר...". ר' הערות מבוא לת' 30.
- בת' 61, ת"ת 1.1.06, במקום "השכר הממוצע" בא "הסכום הבסיסי". ר' הוראת תחולה בס' 68 להערות מבוא לת' 61.
- בת' 114, ת"ת 15.7.09, במקום "כפול עשר" בא "כפול 13". ר' הוראת תחולה בסעיף 141(ד) בהערות מבוא לתיקון 114.
- בת' 201, ת"ת 15.9.19 נקבע כי בתקופה של שלוש שנים מיום התחילה, האמור בס' 183 יסומן "א)" ואחריו יבוא:
- "(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא הורה בית המשפט, בצו לפתיחת הליכים לפי פרק ד' לחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, על פירוק התאגיד -
- (1) לא ישולם חוב שכר העבודה כאמור בסעיף קטן (א) בעד תקופה שלפני חמשת החודשים שקדמו בתכוף למועד מתן הצו;
- (2) סכום פיצויי הפיטורים וכן כל סכום מחוב שכר העבודה שמקורו בזכויות הנובעות מסיום יחסי עבודה ישולם לפי הוראות סעיף קטן (א) רק אם לאחר אישור התכנית לשיקום כלכלי על ידי בית המשפט לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או לאחר אישור מכירת פעילותו העסקית של התאגיד לשם שיקומו הכלכלי בידי בית המשפט לפי החוק האמור, לא המשיך העובד לעבוד בתאגיד שלגביו אושרה התכנית או בתאגיד שלו נמכרה פעילותו העסקית.
- (ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לגרוע מזכותו של העובד לקבל תמורה נוספת במסגרת התכנית לשיקום כלכלי לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי."

184. שיעור הגמלה לקופת גמל

[127נז1]

(א) הגמלה שתשולם לפי פרק זה לקופת גמל תהיה סכום החוב שמעבדו של עובד חייב לה, עד סכום שלא יעלה על סכום השווה לסכום הבסיסי כפול שניים לגבי כל עובד, בכפוף להוראות סעיף 189(ב).

(ב) הגיע למספר קופות גמל חוב כאמור בסעיף קטן (א), לא יעלה על סך כל הגמלה לכל קופות הגמל יחד על הסכום המרבי האמור בסעיף זה.

185. גמלה לחבר קיבוץ שיתופי¹⁰

[127נז1]

(א) בסעיף זה -

"חבר אגודה שיתופית"¹¹ - מי שביום מתן צו כאמור בסעיף 182(4), היה שבע שנים לפחות חבר באגודה שיתופית שהיא קיבוץ שיתופי, שרואים אותו כעובד לפי סעיף 3;

"הכנסה חודשית" - סכום ההכנסה החודשית של חבר אגודה שיתופית כפי שחושב לאחורונה לפי סעיף 344(א)(1) לפני מועד מתן צו כאמור בסעיף 182(4).

(ב) על אף הוראות סעיפים 183 ו-184, הגמלה, שתשולם לפי פרק זה לחבר אגודה שיתופית, תהיה סכום הכנסתו החודשית כפול מספר השנים שבהם היה חבר האגודה השיתופית לאחר שמלאו לו 18 שנים, ועד הסכום המרבי של הסכום הבסיסי כפול שמונה.

(ג) הוראות פרק זה, למעט סעיפים 183 ו-184, יחולו על חבר אגודה שיתופית, בשינויים המחוייבים.

185א. גמלה לחבר קיבוץ מתחדש¹³

(א) בסעיף זה -

"הכנסה חודשית" - סכום ההכנסה החודשית של חבר קיבוץ מתחדש כפי שחושב לאחורונה לפי סעיף 344 לפני מועד מתן צו כאמור בסעיף 182(4);

"חבר קיבוץ מתחדש" - מי שהיה חבר קיבוץ מתחדש ביום מתן צו כאמור בסעיף 182(4) והתקיים בו האמור בסעיף 3א(א).

(ב) על אף הוראות סעיפים 183 ו-184, הגמלה שתשולם לפי פרק זה לחבר קיבוץ מתחדש, תהיה סכום הכנסתו החודשית כפול מספר השנים שבהן היה חבר, ועד הסכום המרבי של הסכום הבסיסי כפול עשר.

⁹ . סכום המקסימום לענין סעיף 184 הוא, החל ביום 1.1.14, 17,296 ש"ח (י"פ 6776, התשע"ד, עמ' 4590).
ס' 184(א) - בת' 31, ת"ת 1.1.99, במקום "השכר הממוצע" בא "סכום השווה לשכר הממוצע כפול שניים".
בת' 61, ת"ת 1.1.06, במקום "לשכר הממוצע" בא "לסכום הבסיסי". ר' הוראת תחולה בס' 68 להערות מבוא לת' 61.

¹⁰ . סעיף 185 - בת' 186, ת"ת 1.7.17 הוחלפו בכותרת הסעיף המילים "אגודה שיתופית" במילים: "קיבוץ שיתופי".
¹¹ . סעיף 185(א) - ההגדרה "חבר באגודה שיתופית" - בת' 186, ת"ת 1.7.17, במקום "קיבוץ או מושב שיתופי" בא "קיבוץ שיתופי".

¹² . ס' 185(ב) - בת' 61, ת"ת 1.1.06, במקום "השכר הממוצע" בא "הסכום הבסיסי". ר' הוראת תחולה בס' 68 להערות מבוא לת' 61.

בת' 201, ת"ת 15.9.19 נמחקה הסיפא שנוסחה היה: "ובכפוף להוראות סעיף 189(ב)".

¹³ . סעיף 185א - נוסף בת' 186, ת"ת 1.7.17. ראו הוראות תחילה, תחולה ומעבר בהוראות המבוא.

¹⁴ . ס' 185א(ב) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 נמחקה הסיפא שנוסחה היה: "ובכפוף להוראות סעיף 189(ב)".

(ג) הוראות פרק זה, למעט סעיפים 183 ו-184, יחולו על חבר קיבוץ מתחדש, בשינויים המחויבים.

186. פרסום הסכומים המרביים

[127נח]

השר יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכומים המרביים שיחולו מכוח סעיפים 183 ו-184.

187. זקיפת חובות

[127נט]

(א) עלה חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים של מעביד לעובדו הזכאי לגמלה לפי פרק זה על הסכום המרבי האמור בסעיף 183, תיזקף תחילה הגמלה המגיעה לו לחוב שכר העבודה, ואחריו - לחוב פיצויי פיטורים.

(ב) עלה חובו של מעביד לקופת גמל או לקופות גמל על הסכום המרבי האמור בסעיף 184, תיזקף הגמלה המגיעה להן לחובות המפורטים להלן לפי סדר העדיפות הבא:

(1) ביטוח פנסיה מכוח הסכם קיבוצי;

(2) ביטוח פנסיה מכוח הסכם אחר;

(3) ביטוח בריאות;

(4) קופת תגמולים;

(5) כל מטרה אחרת.

(ג) הגיעו למספר קופות גמל חובות למטרה פלונית כאמור בסעיף קטן (ב) (1) עד (4), וסך כל החוב לאותה המטרה עלה על הסכום המרבי האמור בסעיף 184 או על יתרת הגמלה שנשארה עד הסכום המרבי, לפי הענין, תתחלק הגמלה או יתרתה בין קופות הגמל לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים להן לאותה מטרה.

(ד) היה החוב המגיע לפי סעיף קטן (ב) (5) מיועד למספר מטרות או למספר קופות גמל וסך כל החוב עלה על הסכום המרבי האמור בסעיף 184 או על יתרת הגמלה שנשארה עד הסכום המרבי, לפי הענין, תתחלק הגמלה או יתרתה בין קופות הגמל לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים להן לגבי המטרות האמורות, ובין המטרות - לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים לאותה קופת גמל למטרות האמורות.

188. הגמלה כשכר כפיצויים או כתשלום לקופה

[127ס]

גמלה המשתלמת לפי פרק זה יראו לכל דבר, בכפוף להוראות חוק זה והתקנות לפיו, כשכר עבודה, כפיצויי פיטורים או כתשלום לקופת גמל, לפי הענין.

189. הגשת תביעה לגמלה¹⁵

[127סא]

(א)¹⁶ הזכאי לגמלה לפי פרק זה יגיש תביעתו למוסד.

¹⁵ ס' 189 - בת' 201, ת"ת 15.9.19 הוחלפה בכותרת הסעיף המילה "העברת" במילה "הגשת".

(ב)¹⁷ הגמלה לפי פרק זה תשולם רק לגבי חובות בעד שכר עבודה או פיצויי פיטורים או לקופת גמל שהמפרק קיבל את תביעתם לפי הדין החל עליו.

(ג)¹⁸ (בוטל).

(ד)¹⁹ השר רשאי לקבוע פרטים שיש לכלול בתביעה ואת הטפסים להגשתה.

190. תשלום הגמלה

[127סב]

(א)²⁰ המוסד ישלם לכל זכאי לגמלה את סכום הגמלה המגיע לו לאחר ניכוי הסכומים שיש לנכותם לפי הוראת סעיף 188; סכום שנוכה כאמור יעביר המוסד לאדם שאליו הוא נועד.

(ב)²¹ המוסד ישלח הודעה על תשלום הגמלה או על דחיית הבקשה לתשלום הגמלה לנאמן בהליכי חדלות פירעון; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זה.

191. עובד שנפטר

[127סג]

(א) על אף הוראות סעיף 303(ג), אם נפטר עובד לפני ששולמה הגמלה המגיעה לו לפי פרק זה, תשולם הגמלה בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק הגנת השכר, ולשאירים כמשמעותם בסעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים, הכל לפי הענין.

(ב) שאירים הזכאים לפיצויי פיטורים לפי סעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים, יהיו זכאים לגמלה לפי פרק זה לענין פיצויי הפיטורים המגיעים להם לפי סעיף 5 האמור, עד לסכום המרבי הנקוב בסעיף 183 ובכפוף ליתר הוראות פרק זה.

192. תביעות המוסד כלפי המפרק

[127סה]

(א) שילם המוסד גמלה לפי פרק זה, יעברו זכויותיו של הזכאי לה למוסד לצורך גבייתה מהמפרק, ואולם -

(1)²² זכויותיו של המוסד לביטוח לאומי לא יהיו בדין קדימה.

¹⁶ סי' 189(א) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 נמחקה הסיפא של הסעיף שנוסחה היה: "באמצעות הנאמן בפשיטת רגל, מפרק החברה, האגודה העותמאנית או האגודה השיתופית, או מפרק השותפות, כונס נכסיה או מנהל עסקיה (לכל אחד מאלה ייקרא להלן - המפרק), הכל לפי הענין כאמור בסעיף 182".

¹⁷ סי' 189(ב) - בת' 30, ת"ת 1.1.99, נוספה הסיפא המתחילה במילים "והכל בכפוף...". ר' הערות מבוא לת' 30.

בת' 201, ת"ת 15.9.19 הוחלפה המילה "שהמפרק" במילים: "שפקיד התביעות", ונמחקה הסיפא לסעיף שנוסחה היה: "ולענין גמלה לפי סעיף 185 - רק למי שפקיד התביעות אישר שהוא חבר אגודה שיתופית כהגדרתו בסעיף 185(א) והכל בכפוף להחלטת פקיד התביעות לפי הוראות סעיף 298".

¹⁸ סי' 189(ג) - בוטל בת' 201, ת"ת 15.9.19. עד לביטול, נוסחו היה: "המפרק יעביר למוסד את התביעה בצירוף דין וחשבון על הגמלה שיש לשלם לתובע ובציון הסכומים שיש לנכותם לאור הוראות סעיף 188".

¹⁹ סי' 189(ד) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 החליפו המילים "ואת הטפסים להגשתה" בנוסח הקודם שהיה: "ובדין וחשבון כאמור בסעיף קטן (ג) או את הטפסים להגשתם".

²⁰ סי' 190 - בת' 201, ת"ת 15.9.19 הפך הנוסח של סעיף 190 לתת סעיף 190(א) והמילים "כמתחייב מהוראות סעיף 189(ג) הוחלפו במילים: "שיש לנכותם לפי הוראת סעיף 188".

²¹ סי' 190(ב) - נוסף בת' 201, ת"ת 15.9.19.

²² סי' 192(א)(1) - הוחלף בת' 201, ת"ת 15.9.19. הנוסח הקודם היה: "אם עלה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים המגיע לעובד ממעבידו על הסכום המרבי של הגמלה האמור בסעיף 183 (להפרש האמור ייקרא להלן בסעיף זה - יתרת החוב), יעברו למוסד זכויותיו של העובד בדין קדימה רק לגבי הסכום שבו עולה הסכום המרבי של דין הקדימה על יתרת החוב";

(2)²³ המוסד לא יהיה זכאי לגבות מהמפרק את הפרשי ההצמדה ששילם לזכאי לגבי התקופה שלאחר יום מתן הצו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, או לגבי התקופה שלאחר יום מתן צו כאמור בסעיף 182(2) ו-4), לפי הענין, אלא במידה שהמפרק החליט לשלם ריבית, הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לגבי התקופה האמורה גם ליתר הנושים בהליכי חדלות הפירעון או בפירוק התאגיד, לפי הענין.

(ב)²⁴ בסעיף זה, "דין קדימה" - כמשמעותו בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

193. שיפוט²⁵

[127סו]

הסמכות לדון ולפסוק בכל תובענה לפי פרק זה תהיה למי שבידו סמכות שיפוט בהליכי חדלות הפירעון או פירוק התאגיד כאמור בסעיף 182.

194. תקנות

[127סד]

(א)²⁶ השר רשאי לקבוע הוראות בדבר סדרי הגשת תביעות לגמלה לפי פרק זה הוראות בדבר העברת המסמכים מהנאמן למוסד הדרושים לשם בירור זכאות העובד לתשלום הגמלה וכן הוראות בדבר העברת סכומי הגמלאות והניכויים והמועדים לביצוע הפעולות האמורות.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סדרים אחרים במקום האמורים בסעיפים 189 ו-190.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות, כללים, תנאים ומבחנים בדבר תשלום גמלה ואישור תביעה לגמלה לפי פרק זה.

²³ ס' 192(א)(2) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 הוחלפו המילים: "יום מתן צו הכינוס כמשמעותו בפקודת פשיטת הרגל" במילים "יום מתן הצו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי", במקום "בסעיף 182(2) עד (4)" בא "בסעיף 182(2) ו-4)" ובמקום "בפשיטת הרגל" בא "בהליכי חדלות הפירעון".

²⁴ ס' 192(ב) - בת' 16, ת"ת - ראה הערת מבוא, אחרי המילים "לפקודת החברות" בא "לפי סעיף 54 לחוק העמותות." בת' 201, ת"ת 15.9.19 החליפו המילים "כמשמעותו בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" את הנוסח הקודם שהיה: "זכויותיו של עובד לפי סעיף 178(1) לפקודת פשיטת הרגל, לפי סעיף 354(א)(1) לפקודת החברות, לפי סעיף 54 לחוק העמותות, לפי תקנות מכוח פקודת האגודות השיתופיות הנותנות דין קדימה לשכר עבודה או לפיצויי פיטורים, או לפי סעיף 27 לחוק פיצויי פיטורים".

²⁵ ס' 193 - בת' 201, ת"ת 15.9.19 החליפו המילים "בהליכי חדלות הפירעון" את המילים: "בהליכי פשיטת הרגל".

²⁶ ס' 194(א) - בת' 201, ת"ת 15.9.19 החליפו המילים: "הוראות בדבר העברת המסמכים מהנאמן למוסד הדרושים לשם בירור זכאות העובד לתשלום הגמלה וכן הוראות בדבר", את הנוסח הקודם שהיה: "למפרק, העברת התביעות ודוחות המפרק למוסד".